

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київський національний університет будівництва і архітектури
Кафедра технологій захисту навколишнього середовища та охорони праці

Негрій Т.О.

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Збірник тестових завдань для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей

Київ 2025

УДК 331.45

Укладачі: Т.О.Негрій, канд. техн. наук, доцент

Відповідальна за випуск Т.М. Ткаченко, д-р техн. наук, професор.

В авторській редакції.

Основи охорони праці. Збірник тестових завдань для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей.[Електронний ресурс] / уклад.: Негрій Т.О. – Київ: КНУБА, 2025. – 17 с.

Методичне видання містить тестові завдання із загальних розділів охорони праці. Тести розроблено для перевірки знань з наступних дисциплін: «Основи охорони праці», «Охорона праці», «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці». Призначено для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей.

©КНУБА, 2025

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни «Основи охорони праці» є надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Загальні питання основ охорони праці. Правові і організаційні основи охорони праці

Тема 1

1. Зміст курсу, його зв'язок із загальноосвітніми та спеціальними дисциплінами.
2. Профілактика травматизму та профзахворювань.
3. Законодавча база з охорони праці.
4. Нормативно-технічна документація підприємств і організацій.
5. Організація проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.

Тема 2

1. Організаційні основи створення безпечних умов праці на підприємстві.
2. Економічна ефективність заходів з охорони праці.
3. Регулювання питань з охорони праці в колективному договорі (угоді).
4. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. Спеціальне розслідування нещасних випадків, аварій.
5. Аналіз виробничого травматизму та профзахворювань.
6. Інформаційна звітність про стан охорони праці. Поняття і величина рівня виробничого ризику, методи його визначення.

Змістовий модуль 2

Основи фізіології праці

Тема 3

1. Закон України „Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”.
2. Основи виробничої санітарії та гігієни праці у виробництві.
3. Основи фізіології праці та шляхи створення комфортних умов праці.
4. Класифікація основних форм діяльності людини.
5. Фізіолого-психологічні особливості праці.
6. Класифікація небезпечних та шкідливих виробничих факторів

Змістовий модуль 3

Гігієна праці та виробнича санітарія

Тема 4

1. Метеорологічні умови виробничого середовища.
2. Гігієнічне нормування параметрів мікроклімату виробничих приміщень.
3. Заходи і засоби нормалізації мікроклімату у виробничих приміщеннях.

Тема 5

1. Шкідливі речовини в повітрі робочої зони.
2. Профілактика професійних отруень та захворювань.
3. Виробничий пил, як професійна шкідливість.
4. Засоби вимірювання шкідливих речовин в повітрі робочої зони.
5. Заходи по нормалізації параметрів мікроклімат повітря робочої зони.

Тема 6

1. Виробниче освітлення як фактор охорони праці.
2. Основні поняття і визначення виробничого освітлення.
3. Нормування і методи розрахунку виробничого освітлення

Тема 7

1. Шум, інфра-ультра звук. Вібрація. Основні поняття та визначення. Метрологічне забезпечення виміру шуму та вібрації.
2. Гігієнічне нормування шуму, вібрації, інфра- та ультразвук. Засоби і заходи захисту від шуму та вібрації.
3. Іонізуюче випромінювання. Основні поняття та визначення. Типові методи та засоби захисту персоналу від іонізуючого випромінювання у виробничих умовах.
4. Електро-магнітні поля та випромінювання. Вимоги до профілактичних медичних оглядів. Засоби індивідуального захисту та особистої гігієни.
5. Інфрачервоне та ультрафіолетове випромінювання. Шкідливий вплив та засоби захисту.

Змістовий модуль 4.

Надання навичок при вирішуванні професійних завдань з урахуванням вимог охорони праці на виробництві

Теми практичних занять:

1. Закон України „Про охорону праці”.
2. Методи розслідування нещасних випадків та профзахворювань на виробництві.
3. Проведення інженерних розрахунків для усунення дії небезпечних і шкідливих факторів виробничого середовища.
4. Надання першої долікарської допомоги потерпілому

Теми лабораторних занять:

1. Дослідження метеорологічних умов в робочій зоні виробничих приміщень.
2. Дослідження природного освітлення робочих місць у виробничих приміщеннях.
3. Вибір параметрів виробничого шуму. Дослідження засобів боротьби із шумом.
4. Дослідження ефективності захисного заземлення та занулення.

Тести по темах

Змістовий модуль 1

Загальні питання основ охорони праці. Правові і організаційні основи охорони праці

Тема 1

1. Яка мета курсу з охорони праці?

- a) Вивчення загроз при техногенних аваріях
- b) Забезпечення безпечних умов праці та профілактики травматизму
- c) Ознайомлення з основами цивільного захисту
- d) Вивчення історії законодавства

2. Який документ регулює питання охорони праці в Україні?

- a) Цивільний кодекс
- b) Кодекс законів про працю
- c) Конституція України
- d) Закон України "Про охорону здоров'я"

3. Що є основним засобом профілактики травматизму на підприємстві?

- a) Введення штрафів за порушення
- b) Проведення інструктажів та навчання працівників
- c) Збільшення робочого часу
- d) Покращення соціального забезпечення

4. Які документи входять до нормативно-технічної документації підприємства?

- a) Інструкції з охорони праці, посадові інструкції, стандарти
- b) Банківські документи
- c) Листування керівництва
- d) Маркетингові дослідження

5. Як часто повинно проводитися навчання та перевірка знань з питань охорони праці?

- a) Раз на 10 років
- b) Щорічно або при зміні посади
- c) Один раз на всю кар'єру
- d) Лише для керівного складу

Тема 2

6. Хто відповідає за створення безпечних умов праці на підприємстві?

- a) Тільки робітники
- b) Роботодавець та служба охорони праці

с) Міністерство фінансів

д) Профспілка

7. Як визначається економічна ефективність заходів з охорони праці?

а) За рівнем задоволеності працівників

б) За відсутністю штрафів від державних органів

с) За співвідношенням витрат на охорону праці та зниженням витрат від травматизму

д) За рівнем прибутковості підприємства

8. Де регулюються питання з охорони праці на рівні підприємства?

а) У колективному договорі (угоді)

б) У посадових інструкціях

с) У договорах постачання

д) У фінансових звітах

9. Що є обов'язковим при розслідуванні нещасного випадку на виробництві?

а) Проведення спеціального розслідування у разі важких травм

б) Покарання винних без проведення розслідування

с) Відмова від реєстрації інциденту

д) Лише усне обговорення

10. Які показники аналізуються при оцінці виробничого травматизму?

а) Кількість відпрацьованих годин

б) Кількість нещасних випадків та їх причини

с) Загальний рівень зарплатні

д) Чисельність персоналу

11. Що відображає інформаційна звітність про стан охорони праці?

а) Дані про кількість працівників

б) Рівень виробничого ризику та заходи щодо його зниження

с) Динаміку продажів підприємства

д) Звіти про відпустки

Змістовий модуль 2

Основи фізіології праці

Тема 3

12. Який закон регулює питання санітарного та епідемічного благополуччя населення в Україні?

а) Закон України "Про працю"

- b) Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення"
- c) Конституція України
- d) Кодекс законів про працю

13. Що є основним завданням виробничої санітарії?

- a) Контроль за якістю продукції
- b) Забезпечення безпечних і гігієнічних умов праці
- c) Оптимізація виробничих процесів
- d) Підвищення продуктивності праці

14. Що включає фізіологія праці?

- a) Вивчення впливу виробничих умов на організм людини
- b) Контроль за дисципліною працівників
- c) Аналіз прибутковості підприємства
- d) Визначення рівня продуктивності

15. Які основні форми діяльності людини?

- a) Робота, навчання, відпочинок
- b) Харчування, подорожі, спорт
- c) Творчість, економіка, фінанси
- d) Соціальна активність, політика, реклама

16. Які фактори враховуються при аналізі фізіолого-психологічних особливостей праці?

- a) Рівень освіченості
- b) Тривалість робочого дня, психологічне навантаження
- c) Економічні показники підприємства
- d) Структура підприємства

17. Які існують небезпечні виробничі фактори?

- a) Фізичні, хімічні, біологічні
- b) Лише фізичні
- c) Лише хімічні
- d) Лише біологічні

18. Що відноситься до шкідливих виробничих факторів?

- a) Висока температура, токсичні речовини, шум
- b) Колір стін у приміщенні
- c) Тип освітлення
- d) Організація робочого місця

Змістовий модуль 3

Гігієна праці та виробнича санітарія

Тема 4

19. Які параметри входять до складу метеорологічних умов виробничого середовища?

- a) Температура, вологість, швидкість руху повітря, атмосферний тиск
- b) Тільки температура і вологість
- c) Освітлення і рівень шуму

20. Який з факторів метеорологічних умов найбільше впливає на тепловий стан людини?

- a) Температура
- b) Вологість
- c) Освітлення

21. Як надмірна вологість повітря впливає на працездатність працівників?

- a) Знижує працездатність
- b) Підвищує працездатність
- c) Не має впливу

22. Який оптимальний рівень відносної вологості в робочих приміщеннях?

- a) 40-60%
- b) 10-20%
- c) 70-90%

23. Як швидкість руху повітря впливає на тепловіддачу організму?

- a) Підвищує її
- b) Знижує її
- c) Не має впливу

24. Як називається відхилення метеорологічних умов від оптимальних значень?

- a) Дискомфортні умови
- b) Екологічні умови
- c) Фізичні умови

25. Чим характеризується мікроклімат виробничих приміщень?

- a) Параметрами повітряного середовища
- b) Рівнем освітлення
- c) Наявністю вентиляції

26. Що є наслідком перегрівання організму в умовах високої температури?

- a) Тепловий удар
- b) Зниження кров'яного тиску
- c) Підвищення працездатності

27. Яка температура вважається комфортною для роботи в приміщеннях з низькою фізичною активністю?

- a) 18-22°C
- b) 25-30°C
- c) 10-15°C

28. Який нормативний документ визначає вимоги до мікроклімату на робочих місцях?

- a) ДСТУ
- b) ГОСТ
- c) СанПіН

29. Що означає термін "гігієнічне нормування" мікроклімату?

- a) Встановлення допустимих параметрів мікроклімату
- b) Регулювання рівня шуму
- c) Контроль якості освітлення

30. Які існують категорії важкості праці відповідно до норм мікроклімату?

- a) Легка, середня, важка
- b) Тепла, холодна, нейтральна
- c) Оптимальна, допустима

31. Які параметри мікроклімату підлягають нормуванню?

- a) Температура, вологість, швидкість руху повітря
- b) Рівень шуму і освітлення
- c) Запиленість і концентрація шкідливих речовин

32. Який документ регламентує норми мікроклімату на робочих місцях?

- a) СанПіН
- b) ГОСТ
- c) ДБН

33. Які методи використовують для оцінки мікроклімату?

- a) Лабораторні дослідження
- b) Візуальний аналіз
- c) Анкетування працівників

34. Яке значення має вентиляція для нормалізації мікроклімату?

- a) Покращує якість повітря
- b) Підвищує рівень шуму
- c) Знижує вологість повітря

35. Яка максимальна температура допускається в робочій зоні для категорії легкої праці?

- a) 26°C

b) 30°C

c) 35°C

36. Як впливає занадто низька температура в приміщенні на працівників?

a) Знижує працездатність

b) Підвищує рівень концентрації

c) Не має впливу

37. Що передбачає допустимий рівень мікроклімату?

a) Умови, які можуть викликати легке нездужання

b) Оптимальні умови для роботи

c) Відсутність будь-яких обмежень

38. Яке значення має контроль мікроклімату для здоров'я працівників?

a) Запобігання професійним захворюванням

b) Підвищення рівня шуму

c) Зниження вологості

Тема 5

39. Що відноситься до шкідливих речовин у повітрі робочої зони?

a) Токсичні гази, аерозолі, пил

b) Теплове випромінювання

c) Ультразвук

d) Радіація

40. Який із перелічених факторів може спричинити професійне отруєння?

a) Контакт з важкими металами

b) Високий рівень шуму

c) Відсутність освітлення

d) Низька температура

41. Основним засобом профілактики професійних отруєнь є:

a) Використання засобів індивідуального захисту

b) Підвищення температури в приміщенні

c) Скорочення робочого дня

d) Використання ультрафіолетових ламп

42. Які методи використовуються для вимірювання концентрації шкідливих речовин у повітрі робочої зони? (дві відповіді)

a) Газоаналізатори

b) Спектрофотометри

c) Дозиметри

d) Барометри

43. Які заходи нормалізації мікроклімату на робочому місці є найбільш ефективними?

- a) Вентиляція та кондиціонування
- b) Використання інфрачервоних ламп
- c) Встановлення дерев'яних конструкцій
- d) Обмеження робочого часу

Тема 6

44. Який параметр є найбільш важливим при оцінці рівня виробничого освітлення?

- a) Освітленість
- b) Температура світла
- c) Вологість у приміщенні
- d) Швидкість руху повітря

45. Що таке виробниче освітлення?

- a) Освітлення, яке використовують в побуті
- b) Освітлення, яке забезпечує нормальні умови для виконання роботи на виробництві
- c) Освітлення, яке використовують для освітлення вулиць

46. Які типи виробничого освітлення існують?

- a) Природне та штучне освітлення
- b) Тільки природне освітлення
- c) Тільки штучне освітлення

47. Що таке освітленість?

- a) Кількість світла, яке випромінює джерело освітлення
- b) Ступінь світлосприймання людиною
- c) Інтенсивність світла, що падає на одиницю поверхні

48. Яка одиниця вимірювання освітленості?

- a) Люкс
- b) Ват
- c) Кандела

49. Що таке стандартна освітленість на робочих місцях?

- a) 10 лк
- b) 50 лк
- c) 200 лк

50. Який вид освітлення найбільш ефективний для виробничих приміщень з високими стелями?

- a) Лампи розжарювання

- b) Світлодіодні лампи
- c) Люмінесцентні лампи

51. Який параметр має найбільше значення при проектуванні освітлення для робочих місць?

- a) Кількість джерел світла
- b) Споживана потужність ламп
- c) Рівень освітленості

52. Як правильно обрати кольорову температуру для виробничого освітлення?

- a) Вибирати лампи з холодним світлом для точних робіт
- b) Вибирати лампи з теплим світлом для всіх робочих місць
- c) Вибирати лампи з нейтральним світлом для побутових потреб

53. Яке освітлення забезпечує кращу видимість без створення тіней?

- a) Точкове освітлення
- b) Розсіяне освітлення
- c) Направлене освітлення

54. Який вплив має неправильне освітлення на працівників?

- a) Покращує продуктивність
- b) Не має значного впливу
- c) Може викликати зниження продуктивності та проблеми із зором

Тема 7

55. Які основні характеристики шуму враховуються при його оцінці?

- a) Рівень звукового тиску, частота, тривалість впливу
- b) Глибина тону
- c) Відстань джерела

56. Яке випромінювання є найбільш небезпечним для організму людини?

- a) Іонізуюче випромінювання
- b) Інфрачервоне випромінювання
- c) Ультразвук
- d) Магнітне поле

57. Що є основним засобом захисту від іонізуючого випромінювання?

- a) Захисний екран
- b) Захисні окуляри
- c) Теплоізоляція
- d) Вентиляція

58. Які засоби індивідуального захисту використовуються при роботі з електромагнітними полями?

- a) Спеціальні костюми з екрануючих матеріалів
- b) Захисні окуляри
- c) Шкіряні рукавички
- d) Водонепроникний одяг

59. Які засоби використовують для захисту від шкідливого впливу ультрафіолетового випромінювання? (дві відповіді)

- a) Спеціальні окуляри та креми з УФ-захистом
- b) Прозорі пластикові екрани
- c) Додаткове освітлення
- d) Вітаміни

60. Що таке засоби колективного захисту?

- a) Засоби, що захищають одного працівника від шкідливих факторів
- b) Засоби, що захищають групу працівників від шкідливих факторів
- c) Засоби, які використовуються тільки в особливих випадках

61. Який з наведених засобів є засобом колективного захисту?

- a) Респіратор
- b) Вентиляційна система
- c) Захисні рукавиці

62. Які функції виконують засоби індивідуального захисту?

- a) Захищають від шкідливих факторів середовища на рівні організму працівника
- b) Знижують загальний рівень шуму на виробництві
- c) Виявляють небезпечні фактори на робочому місці

63. Який засіб індивідуального захисту використовується для захисту органів дихання від пилу та шкідливих газів?

- a) Шолом
- b) Респіратор
- c) Захисні окуляри

64. Для чого призначені захисні рукавиці?

- a) Для захисту рук від механічних пошкоджень та хімічних впливів
- b) Для зниження температури на робочому місці
- c) Для покращення маневреності на виробництві

Правильна відповідь: a)

65. Який із наведених засобів є частиною колективного захисту?

- a) Захисний шолом
- b) Вентиляція та кондиціонування
- c) Окуляри для захисту від UV-випромінювання

66. Який з наступних засобів індивідуального захисту використовується для захисту від шуму на робочих місцях?

- a) Захисні навушники
- b) Спецвзуття
- c) Сигнальні жилети

67. Що включає в себе система колективного захисту в приміщеннях з шкідливими умовами?

- a) Вентиляцію, освітлення та знаки безпеки
- b) Тільки освітлення
- c) Тільки знаки безпеки

68. Що є основним завданням засобів індивідуального захисту?

- a) Поліпшити вигляд працівників
- b) Захистити працівника від шкідливих факторів, які не можна усунути іншими способами
- c) Знизити витрати на обладнання

69. Яка роль індивідуальних захисних засобів на виробництві?

- a) Вони знижують вплив лише механічних шкідливих факторів
- b) Вони захищають працівників від впливу шкідливих факторів різного виду, таких як хімічні, біологічні та фізичні
- c) Вони підвищують продуктивність праці

Список рекомендованих джерел

1. Вахонєва Т.М. Основи охорони праці в Україні/Т.М. Вахонєва. - Дакор, 2019. - 508 с.
2. Охорона праці в галузі. Навчальний посібник /П.С. Атаманчук та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 322с.
3. Бедрій Я.І. Основи охорони праці. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів./Я.І. Бедрій. – Тернопіль: Навчальна книга, 2014. - 240 с.
4. Запорожець О. Основи охорони праці / О. Запорожець. – Центр учбової літератури, 2020. – 264с.
5. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навчальний посібник. –5-те вид., допов. і перероб. –К.: Університет «Україна», 2011. –280 с.
6. Апостолук С.О., Джигирей В.С., Апостолук А.С., Соколовський І.А., Апостолук Б.О. Безпека праці: ергономічні та естетичні основи: Навчальний посібник. –К. : Знання, 2007. –215с.
7. Охорона праці користувачів персональних комп'ютерів. Навчальний посібник / М.А. Касьянов, О.М. Гунченко та ін.–Київ: КНУБА, 2016. –124с.

Нормативна та законодавча база:

1. Охорона праці і промислова безпека у будівництві. Основні положення: ДБН А.3.2-2:2009. – [Чинний від 2012-04-01]. – Київ: Мінрегіонбуд України, 2012. – 116 с.
2. Основні вимоги до будівель і споруд. Захист від шуму: ДБН В.1.2-10-2008. – [Чинний від 2008-10-01]. – Київ: Мінрегіонбуд України, 2008. – 12 с.
3. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять: ДСТУ 2293–14. – [Чинний від 2015-05-01]. – Київ: Мінекономрозвитку України, 2015. – 18 с.
4. Будівництво. Електробезпе́чність. Загальні вимоги. Система стандартів безпеки праці.: ДСТУ Б А.3.2-13:2011. – [Чинний від 2012-12-01]. – Київ: Міністерство регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України, 2012. – 14с.
5. Державні санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку: ДСН 3.3.6.037–99. – [Чинний від 1999-12-01]. – Київ: МОЗ України, 1999. – 34 с.
6. Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації: ДСН 3.3.6.039–99. – [Чинний від 1999-12-01]. – Київ: МОЗ України, 1999. – 39 с.

7. Державні санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень; ДСН 3.3.6.042– 99. – [Чинний від 1999-12-01]. – Київ: МОЗ України, 1999. – 10 с.

8. Державні санітарні норми при роботі з джерелами електромагнітних полів: ДСанПіН 3.3.6.096 – 2002.– [Чин. від 2002-02-18]. – Київ: МОЗ України, 2002. – 15 с.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] .– Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека КНУБА: <http://library.knuba.edu.ua>
3. Офіційний сайт Держпраці: <http://dsp.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки: <https://mon.gov.ua/ua>
5. Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій України.: <http://www.dsns.gov.ua>
6. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: <http://rada.gov.ua>
7. Державні будівельні норми України: <http://dbn.co>
8. Репозиторій КНУБА : <http://repository.knuba.edu.ua/> .
9. Освітній сайт КНУБА: <http://org2.knuba.edu.ua/>